Pestprotocol CSG Kluiverboom

CSG Kluiverboom, oktober 2020

1. INLEIDING

Het pestprotocol van CSG Kluiverboom bevat enerzijds richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag, anderzijds staan er ook voorwaarden en activiteiten in die de kans op pesten binnen CSG Kluiverboom kunnen verkleinen.

Op pesterijen die buiten school(tijd) plaatsvinden heeft de school niet altijd zicht en de school kan hier dus niet altijd verantwoordelijk voor worden gehouden. Echter indien dit soort pesterijen van invloed zijn op de onderlinge verhoudingen tussen leerlingen bij ons op school, kunnen er vanuit pedagogisch oogpunt acties ondernomen worden.

De acties die we ondernemen zijn niet altijd hetzelfde. Verschillende factoren zoals de ernst van het pestgedrag, hoe vaak het pestgedrag voorkomt etc. zijn van invloed op het handelen rond pestgedrag. Hoe het pestbeleid wordt vormgegeven verwijzen wij graag naar hoofdstuk 6.

In elk geval zal het protocol jaarlijks door de leerlingcoördinator en de ondersteuningscoördinator worden geëvalueerd en indien nodig worden aangepast.

Voor de tekst van dit protocol is gedeeltelijk gebruik gemaakt van pestprotocollen van andere scholen. Hierbij vormen het *Nationale onderwijsprotocol tegen pesten* en de *vijfsporen aanpak* de leidraad.

Wijtske van der Heide, Leerlingcoördinator
Sandra de Hoop, Ondersteuningscoördinator

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding 1

2. Pesten 3

2.1 Wat is pesten? 3

2.2 Hoe wordt er gepest? 3

2.3 De gepeste leerling 3

2.4 Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders) 3

2.5 De pester 4

2.6 De meelopers en andere leerlingen 4

3. Het pestprotocol 5

3.1 De vijfsporenaanpak 5

3.2 Het pestprotocol 5

4. Het stappenplan na een melding van pesten 6

4.1 De mentor 6

4.2 Het pestproject 6

4.3 Time out 6

4.4 Disciplinaire maatregelen 6

5. Digitaal pesten 7

5.1 Wat valt er onder digitaal pesten? 7

5.2 Hoe wordt er gepest? 7

5.3 Het stappenplan na een melding van cyberpesten 7

6. Ontwikkelpunten pestbeleid 8

7. Bijlagen 9

Bijlage I Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling 9

Bijlage II Anti-Pestcontract 10

2. PESTEN

2.1 WAT IS PESTEN?

We spreken van pestgedrag als een leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en bedreigend. Classificaties van pesten: Pesten is iets wat steeds opnieuw (stelselmatig) gebeurt. Het slachtoffer ervaart dit als intens en kan zich niet verdedigen. Pesten gebeurt met opzet.
Alle medewerkers (o.a. mentoren, lesgevende docenten, conciërges) dienen oog te hebben voor signalen die leerlingen afgeven.

2.2 OP WELKE MANIEREN KAN ER WORDEN GEPEST?

Verbaal	beledigen, uitschelden, uitlachen
Fysiek	spugen, slaan, schoppen, knijpen
Materieel	spullen afpakken, kapot maken
Relationeel	uitsluiten, negeren, roddelen
Digitaal	via internet, telefoon

2.3 DE GEPESTE LEERLING

Leerlingen worden gepest om uiteenlopende redenen.
Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- angst (bijv. dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt)
- het probleem lijkt onoplosbaar
- het idee dat je niet mag klikken

2.4 MOGELIJKE SIGNALEN VAN GEPEST WORDEN (OOK VAN BELANG VOOR OUDERS)

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school vertellen thuis
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
- De verjaardag niet willen vieren
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven

2.5 DE PESTER

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag, ze proberen groter te lijken door anderen klein te maken.
Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden.

Pestgedrag kan een dieper liggende oorzaak hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet).
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

2.6 DE MEELOPERS EN ANDERE LEERLINGEN

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf gepest te worden, maar het kan ook zo zijn dat ze meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet voor het slachtoffer zijn opgekomen of hulp inschakelen.

3. HET PESTPROTOCOL

Het pestprotocol vormt een leidraad waarmee we pestgedrag (preventief) willen bestrijden.

3.1 DE VIJFSPORENAANPAK

CSG Kluiverboom werkt met een vijfsporenaanpak. Dit houdt in:

De algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt dat alle medewerkers (o.a. de mentoren, de docenten en conciërges) voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen
- Het aanbieden van hulp door de mentor (die wordt ondersteund door een collega, meestal de leerlingcoördinator)

Het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag
- Het aanbieden van hulp door de mentor (die wordt ondersteund door een collega, meestal de leerlingcoördinator)

Het betrekken van de middengroep bij het probleem

De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. Er wordt gewerkt aan een klimaat/ positieve groepsvorming waarbij de leerlingen het opnemen voor de gepeste leerling in plaats van de pester zijn gang laten gaan.

Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen
- De school (mentor, tenzij….)werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners

3.2 HET PESTPROTOCOL

In de leerjaren 1 t/m 3 wordt aandacht besteed aan pesten in meerdere mentorlessen. De leerlingen ondertekenen aan het eind van deze les(sen) een aantal samen gemaakte afspraken (het pestcontract zie bijlage II). Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd. Van de gesprekken tussen pester en slachtoffer worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor(en) worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van beiden.

4. HET STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN PESTEN

4.1 DE MENTOR

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor eerst met de gepeste en later met de pester apart. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage I. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen.
2. Mentor licht ouders van beide partijen in en betrekt daarin de leerlingcoördinator/ ondersteuningsoördinator.
3. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
4. De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft.

4.2 HET PESTPROJECT

Wanneer de pester opnieuw in pestgedrag vervalt, kan hij ertoe worden verplicht om individueel een programma te volgen. Het pestproject is een op maat gemaakte opdracht, hierbij valt te denken aan bijv. maken van een werkstuk en presentatie hiervan in de mentorklas. De mentor draagt hiervoor zorg en kan daarbij ondersteuning vragen van de leerlingcoördinator/ondersteuningscoördinator. De ouders worden van dit project op de hoogte gesteld en zo mogelijk hierin betrokken.
Als afsluiting van het pestproject dient er een eind-/ evaluatiegesprek plaats te vinden.

4.3 TIME OUT

Wanneer het verplichte pestproject geen blijvende vruchten afwerpt, volgt er een time out. Dat betekent dat de leerling een aantal dagen niet op school mag komen. Bij een ernstig pestincident zal gelijk worden overgegaan tot een time-out. Voordat de pester weer mag deelnemen aan de lessen vindt er een gesprek plaats met de pester en zijn ouders op school en worden er afspraken gemaakt.

4.4 DISCIPLINAIRE MAATREGELEN

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen blijft volharden in het vertonen van ongewenst pestgedrag kan de school overgaan tot het nemen van andere disciplinaire maatregelen (b.v. langdurige schorsing en/of verwijdering). De school neemt o.a. hierbij in ogenschouw de waarborging van de veiligheid van de medeleerlingen, frequentie van de pesterijen en de ernst van de pesterij(en).

5. DIGITAAL PESTEN

5.1 WAT VALT ER ONDER DIGITAAL PESTEN?

Digitaal pesten is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Digitaal pesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is en het digitaal pesten de gehele dag kan plaatsvinden, ook thuis. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

5.2 HOE WORDT ER GEPEST?

- pest-mail/What's app/sms/facebook/snap-chat/instagram (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen)
- stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van berichten of het dreigen met geweld in chatrooms.
- het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- ongewenst contact met vreemden
- webcam-seks: beelden die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden (chantage)
- hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pest-mail.
- Catfishing: Creëren van een valse identiteit op een sociaal netwerkdienst, meestal gericht op een specifiek slachoffer. Soms wordt de identiteit van het slachtoffer gebruikt.
- Sextortion: afpersing met een seksueel getinte foto of video van het slachtoffer

5.3 HET STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN CYBERPESTEN

1. **Bewaar de berichten.** Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, selecteren en kopiëren, chat-gesprekken opslaan, maken van screenshots).
2. **Blokkeren van de afzender.** Leg de leerling zo nodig uit hoe hij/zij de pestmail kan blokkeren.
3. **Probeer de dader op te sporen via de politie**. Neem desnoods contact op met de ICT-coördinator of de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden.
4. **Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester**. Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen. Attendeer de ouders op de site www.mediaopvoeding.nl/pesten/.
5. **Verwijs de ouders zo nodig door**. Er zijn twee telefoonnummers die ouders kunnen bellen met vragen, namelijk:
   - 0800-5010: de onderwijstelefoon (voor ouders over onderwijs)
   - 0900-1113111: de vertrouwensinspectie (betaald nummer)
6. **Adviseer aangifte of het doen van een melding bij de politie**. In het geval dat een leerling stelselmatig wordt gepest/bedreigd is er mogelijk sprake van een strafbaar feit en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0800- 6334286)
7. **In gesprek blijven met je mentor.** Evt. in overleg met ondersteuningscoördinator doorverwijzen naar hulpverlening wanneer verdere begeleiding nodig is.

6. VERDERE VORMGEVING PESTBELEID

- Actief creëren van veilig, pedagogisch leerklimaat
- Informeren van alle medewerkers (mentoren, docenten en onderwijsondersteunend personeel) over pestprotocol
- Pestprotocol vermelden op de site van CSG Kluiverboom
- Actief werken met pestprotocol dat als uitgangspunt fungeert voor het (preventief) oplossen van pesterijen
- Opzetten van een structureel anti-pestprogramma (dag(deel) begin van schooljaar voor de onderbouw)
- Elke mentor bespreekt jaarlijks pestprotocol in de klas, begin schooljaar
- Elke klas ondertekent begin schooljaar een anti-pestcontract met daarin afspraken die de klas zelf met elkaar heeft gemaakt. (evt. format voor maken als handvat voor mentor)
- Evalueren en bijstelling anti-pestbeleid (+ protocol) aan het einde van elk schooljaar door in ieder geval de leerlingcoördinator en de ondersteuningscoördinator.

7. BIJLAGEN

BIJLAGE I LEIDRAAD VOOR EEN GESPREK MET DE GEPESTE LEERLING

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Hoe en waar word je gepest? (doorvragen: fysiek of ook digitaal?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan ***want niemand mag een ander klein maken zonder diens toestemming.***
Complimenteer de jongere met positieve en stimulerende houding om erover te blijven praten.

ANTI-PESTCONTRACT CSG KLUIVERBOOM

Ondergetekende, _____ in klas _____
van CSG Kluiverboom houdt zich aan de onderstaande gemaakte afspraken:

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school.

Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

- *Ik accepteer de ander zoals hij/zij is en ik discrimineer niet*
- *Ik scheld niet en ik doe niet mee aan uitlachen en roddelen*
- *Ik blijf van de spullen van een ander af*
- *Als er ruzie is speel ik niet voor eigen rechter en bespreek ik dit met mijn mentor*
- *Ik bedreig niemand, ook niet met woorden of digitaal*
- *Ik neem geen wapens of drugs mee naar school*
- *Ik gebruik geen geweld*
- *Als iemand mij lastig valt, vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen*
- *Als iemand niet wil stoppen met het lastigvallen, vraag ik een docent of medewerker van school om hulp*

Bij het verbreken van het contract wordt dit gemeld aan de mentor of een ander vertrouwd persoon binnen de school en zal er een afspraak worden gemaakt tussen pester en de gepeste leerling. Hiervan zullen ouders op de hoogte worden gesteld en waar nodig, worden uitgenodigd bij het gesprek.

*Datum en Plaats*_____

Handtekening leerling: _____

Handtekening mentor: _____

Dit contract zal komen in het dossier van de leerling en er gaat een kopie naar huis.